

Naturbeskyttelse

Ref. GRYBE

Den 27. juni 2017

Referat af Skovrådets 11. ordinære møde den 22. maj 2017

Tid og sted for mødet: 22. maj 2017 kl. 10.00-14.00

Miljøstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

På Skovrådsmødet deltog:

Carsten With Thygesen (Formand)

Henrik Wejdling

Dansk Ornitologisk Forening

Niels Otto Lundstedt

Dansk Skovforening

Tanja Blindbæk Olsen

Dansk Skovforening

Trine Bergholtz Friis

Friluftsrådet

Svend J. Christensen

De Danske Skovdyrkerforeninger

Vivian Kvist Johannsen

IGN, Københavns Universitet

Johan Tesdorpf

Landbrug & Fødevarer

Jesper Fredshavn

DCE, Aarhus Universitet

Bo Normander

WWF

Lisbet Christoffersen

Verdens Skove

Troels Garde Rasmussen

Kommunernes Landsforening

Jacob Heilmann-Clausen

CMEC, Københavns Universitet

Fra Miljøstyrelsen deltog:

Vicedirektør Hans Christian Karsten

Kontorchef Anne-Marie Vægter Rasmussen

Kontorchef Thomas Bruun Jessen
Funktionsleder Bettina Helle Jensen
Specialkonsulent Tina Strand Auken
Fulmægtig Anders Larsen
Sekretær for Skovrådet Gry Errboe (referent)

Fra Naturstyrelsen deltog:

Specialkonsulent Charlotte Mølgaard

Fra Vækstministeriet deltog:

Chefkonsulent Poul Jensen

Afbud:

Nora Skjernaa Hansen

Danmarks Naturfredningsforening

Michael Glud

HedeDanmark

Henrik Skibsted Jakobsen

Danske Træindustrier

Referat fra mødet

Formanden bød velkommen og orienterede for god ordens skyld om, at han var blevet næstformand for Lindenberg Gods A/S.

1) Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

2) Godkendelse af referat fra mødet den 20. januar 2017

Referatet blev godkendt.

3) Skovloven – inddragelse af Skovrådet

Resumé: Miljøstyrelsen orienterede om status for Skovprogrammet. Miljøstyrelsen har noteret ønsket om, at skovprogrammet bør udkomme for at sætte retning for skovområdet og hermed før en ny skovlov. Miljøstyrelsen er i øjeblikket ved at se nærmere på processen i forhold til offentliggørelse af Skovprogrammet. Skovrådet vil blive orienteret, når dette er afklaret. Samtidig oplyste Miljøstyrelsen, at det forventes, at skovloven vil bestå som en selvstændig sektorlov i fremtiden. Overvejelser om en ændring af skovloven er fortsat i gang, og derfor er der mulighed for, at Skovrådet kan komme med input til eventuelle ændringer af skovloven. Der blev samtidig taget et forbehold for de politiske processer og udfaldet af disse. Formanden takkede rådets medlemmer for de mange indkomne forslag til ændringer til skovloven. Herefter gav formanden Dansk Skovforening (på vegne af erhvervet) og Verdens Skove (på vegne af de grønne organisationer) mulighed for kort at fremkomme med deres ønsker til ændringer i skovloven. Formanden inviterede rådet til en efterfølgende drøftelse af forslagene med henblik på at afsøge, om der er forslag, som Skovrådet kan samles om at anbefale.

- **IGN** tilkendegav, at de ikke er kommet med skriftlige, konkrete forslag til ændringer af skovloven, mens CMEC og DCE har udarbejdet et fælles notat med fokus på hvordan beskyttelsen af biodiversitet kan støttes i en revision af skovloven.
- **KL** oplyste, at de endnu ikke er fremkommet med forslag til ændringer, men at KL vil fremkomme med politisk vedtagne bemærkninger senere.
- **DOF** oplyste, at deres holdning til ændringer i skovloven er repræsenteret i de indsendte bemærkninger fra Verdens Skove.
- **Verdens skove** redegjorde (også på vegne af **DN, Friluftsrådet, DOF og WWF**) for de forslag, som allerede havde været fremme tidligere. Hovedbudskabet var, at der skal ske en styrkelse af beskyttelsen af biodiversiteten i skovene (bl.a. gennem græsning), og at der skal være en restriktiv praksis med hensyn til byggeri og anlæg i fredskov. Verdens Skove pointerede, at det ville have en stærk signalværdi at ændre begrebet "højstammede træer" til "skovnatur" og "drift" til "forvaltning" i skovloven. Overordnet ønsker de grønne organisationer mere biodiversitet i skovene og mener, at klimainsatsen ikke behøver at stå i modsætning til mere mangfoldige skove. De grønne organisationer mener, at det bør overvejes, om de ca. 30 % af de danske skove, der ikke er fredskov og derfor i dag ikke er omfattet af skovloven, kunne blive omfattet af skovloven for at beskytte naturværdierne i disse skove, evt. ved en frivillig ordning. Til slut foresloges det at sende skovlovsafgørelser i høring, så offentligheden inddrages før

en beslutning, hvilket ligger i tråd med Århuskonventionens krav om offentlighedens inddragelse. Denne praksis gælder i dag for miljøvurdering af projekter (VVM), og planer (SMV), men også i afgørelser der vedrører Habitatdirektivet. Høringer giver mulighed for at give dispensationer, hvori der kan stilles betingelser. Denne praksis vil kunne medvirke til at mindske antallet af klagesager.

- **Dansk Skovforening** udtalte, at de ikke havde været tilfredse med processen omkring at komme med forslag til ændringer i skovloven, herunder at der havde været for kort tid. Dansk Skovforening fremførte (også på vegne af **L&F, HedeDanmark, De Danske Skovdyrkerforeninger og Danske Træindustrier**), at skovprogrammet er meget vigtigt i forhold til skovloven, og at det vil være hensigtsmæssigt at komme med flere forslag til ændringer i skovloven, når skovprogrammet kendes. Grundlæggende mener Dansk Skovforening, at skovloven fungerer godt, og at loven giver handlefrihed under ansvar. Skovforeningen mener dog, at der er behov for liberaliseringer. Der bør i skovloven være fokus på træproduktionen og natur og især mere handlefrihed for ejeren, så der er mulighed for forretningsudvikling i skovene. Med hensyn til byggeri er der også behov for en modernisering og mindre detaljerede regler om byggeri og anlæg. Der bør være bedre muligheder for modernisering af eksisterende boliger og nedrivning af utidssvarende nedslidte boliger. Der bør gælde en genopførelsesret for bygninger i skoven, så man som skovejer har mulighed for at genopføre nedlagte bygninger indenfor de første 20 år efter de er blevet nedlagt. Mere byggeri i skovene handler alene om at etablere hytter og jagtskure. Skovejerne er ikke selv interesseret i at plastre skovene til med store bygninger eller forlystelser. Skovforeningen ønsker også øget fleksibilitet indenfor Natura-2000 områderne, hvor der skal være mulighed for at bytte rundt på arealerne og hermed skabe større sammenhængende beskyttede skovarealer.
- **Formanden** takkede for input og kommenterede på, at rådighedsindskrænkninger som f.eks. at pålægge ikke fredskovspligtig "skovnatur" fredsskovspligt må forventes at udløse erstatningskrav fra jordejerne. Herefter blev følgende emner diskuteret:

Zonering

- **IGN** lagde op til, at zonering er et nyt begreb, som kunne være interessant at diskutere.
- **Dansk Skovforening** udtalte, at de umiddelbart ville være kritiske overfor zonering, hvis det er ovenfra fastsatte zoner. Der skal være tale om store arealer, før det giver mening at zoneinddele skovene. Zonering ville betyde mere administration, og vil gøre skovdriften mindre fleksibel. Dansk Skovforening foretrækker i stedet en flersidig arealudnyttelse – hvor ejeren selv må vælge sine "zoner" – som det faktisk sker i dag.
- **CMEC** tilkendegav, at de anså zonering som en overordnet tilgang (f.eks. zoner til CO₂ lagring), som ikke var på skovniveau. CMEC forslag er en opdeling i tre zoner efter amerikansk forbillede (Triad), med en intensiv produktionszone, en zone med flersidig skovdrift der tager hensyn til biodiversitet og friluftsliv samt en beskyttelseszone. Dog kunne en mere detaljeret zonering overvejes på statens arealer. CMEC er bekymret for, at biomasse kommer til at spille en meget stor rolle i skovdriften i fremtiden, og at dette vil kunne presse skovens biodiversitet.

- **Formanden** tilkendegav, at der tilsyneladende var behov for en terminologiafklaring af begrebet "zonerings", hvilket vil blive taget op på et senere skovrådsmøde.

Byggeri og anlæg på fredskovspligtige arealer

- **Friluftsrådet** tilkendegav, at de overordnet var imod mere byggeri i fredskov. Dog ville det være acceptabelt med flere arbejdsskure samt modernisering af boliger. Etablering af små overnatningshytter vil også kunne accepteres, hvis de bliver placeret i kanten af skoven ud til en vej og ikke ødelægger skovbrynet. Disse få små hytter kunne være et alternativ til shelters, med en anelse mere komfort end de gængse shelters. Til forslaget omkring en 20 årig genopførelsesret var Friluftsrådet umiddelbart positivt, men tilkendegav, at det kunne give problemer, når bygninger skulle genopføres, da lokalbefolkningen oftest efter en årrække har indrettet sig på, at der ikke længere er bebyggelse. Ligeledes bør der være krav om, at udseende/form/materialer på den nyopførte bygning bliver svarende til den nedrevne.
- **IGN** tilkendegav, at skovloven, sammen med planloven, har været det stærkeste redskab ift. planlægning, og har givet en god beskyttelse af fredskov mod byggeri og anlæg.
- **Dansk Skovforening** tilkendegav, at de ikke er interesseret i at skabe campingpladser i skovene, men gerne vil bygge hytter til jagtgæster og andre betalende gæster i skoven. Jagt er en væsentlig indtægtskilde i skovbruget, og derfor ønsker foreningen at gøre det lovligt at etablere jagthytter på maksimalt 50 m², hvor der stilles krav til udformning, kloakering mv. Såfremt flere hytter i skovene vil skabe flere forstyrrelserne, vil forstyrrelserne være minimale og i begrænsede perioder af året (jagttiderne). Dansk Skovforening finder også, at det ville være en god idé med opførelse af institutioner på fredskovspligtige arealer – f.eks. kunne der stilles krav om at disse måtte opføres i skove over 50 ha. Dansk Skovforening oplyste, at de tidligere har lavet et notat til Miljøstyrelsen omkring arbejdsskure, som vil blive eftersendt til resten af Skovrådet, hvis foreningen vurderer det egnet.
- **De Danske Skovdyrkerforeninger** oplyste, at deres medlemmer ofte er selvaktive skovdyrkere, som ønsker flere arbejdsskure på op til 20 m².
- **DOF** mente, at effekten af mere byggeri er afgørende ift. forstyrrelser af dyrelivet, mens udformningen af byggeriet er knap så afgørende. Hvis der bliver større mulighed for at overnatte i skoven, vil det give flere forstyrrelser for dyrelivet. Derfor ville det være at foretrække, at byggeri og anlæg blev placeret i kanten af skoven ved eksisterende veje. DOF er ikke afvisende overfor forslaget om en 20 årig genopførelsesret af nedlagte bygninger.
- **Verdens Skove** tilkendegav, at de generelt er glade for skovloven, der allerede til dels udgør en zonerings. Verdens Skove var ikke nødvendigvis bekymret for flere arbejdsskure. Verdens Skove bemærkede, at en inddragelse i form høringer af de lokale organisationer evt. ville kunne føre til, at man lokalt, i konkrete tilfælde, ikke havde noget imod opførelse af arbejdsskure/jagthytter i skovene. Derimod tilkendegav Verdens Skove, at der ikke skulle åbnes op for flere hytter til overnatning eller institutioner, som fx børnehaver eller plejehjem. Verdens Skove bakkede op omkring forslaget om en 20 års genopførelsesret af nedlagte bygninger i skoven, så længe anvendelsen af bygningerne forbliver uændret.

- **KL** tilkendegav, at det gav mening at placere byggeri i kanten af skoven. KL var åben for en liberalisering af skovloven, så loven kunne opfylde de behov, som samfundet efterspørger. Børnehaver i fredskov kunne være en mulighed.
- **WWF** ønsker ikke børnehaver eller jagthytter i skovene.
- **CMEC** foreslog, at der kunne laves et grønt pointsystem som i Tyskland, hvor der blev stillet krav til hytter og biodiversiteten omkring disse.
- **Formanden** opsummerede drøftelsen med, at der var positive meldinger omkring byggeri, så længe det ikke blev for omfattende og forstyrrende, og at der tilsyneladende ikke var så langt mellem medlemmernes synspunkter på nogle af områderne.

Øget inddragelse af interesseorganisationer ved høring

- **Verdens Skove** ønsker mere interessentinddragelse ved konkrete skovlovsafgørelser mhp. at skabe større lokal inddragelse i beslutningsprocessen.
- **MST** oplyste, at der allerede var inddragelse, herunder ved partshøring og i forbindelse med klagesager.

Beskyttelse af skove, som i dag ikke er fredskovspligtige

- **Dansk Skovforening** var meget kritiske over for at inddrage skove, som ikke i dag er fredsskov i reguleringen efter skovloven, da handlefriheden for skovejeren vil blive begrænset væsentligt.
- **IGN** oplyste, at der ifølge skovstatistikken er ca. 30 % af de danske skove ikke reguleret i skovloven, fordi de ikke er omfattet af fredskovpligt. Nogle af disse skove kan dog være omfattet af bl.a. naturtypebeskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3.
- **De Danske Skovdyrkerforeninger** advarede mod at inddrage disse skove i skovloven.

Græsning og lysåbne arealer i fredskov

- **Dansk Skovforening** var åben over for mere græsning og lysåbne arealer i fredskov, så længe det er frivilligt og det giver øgede frihedsgrader. Det var vigtigt for foreningen, at der ikke ændres på muligheden for at have 10 % pyntegrønt og juletræer.
- **Verdens Skove** ser meget gerne græssende dyr i skovene. Foreningen tilkendegav, at det er ok med frivillighed, så længe værdifuld skovnatur ikke erstattes af juletræer.
- **Friluftsrådet** tilkendegav deres opbakning, dog var det vigtigt ved indhegning af store arealer, at offentligheden stadig havde adgang.
- **Formanden** konkluderede, at han havde fået et klart indtryk af, at skovrådsmedlemmerne generelt var glade for skovloven, som sektorlov, og at det var et vigtigt budskab. Derudover var der omkring græsning og lysåbne arealer, 20 års genopførelsesretten, og mindre byggeri i skovene tilsyneladende generelt opbakning i rådet. Han vurderede, at der var rum for, at emnerne kunne diskuteres yderligere på næste Skovrådsmøde i efteråret 2017, hvor de enkelte idéer og forslag kan uddybes og detaljeres.

4) Udlægning af skov til biodiversitetsformål - ved Charlotte Mølgaard fra Naturstyrelsen

Resumé: Charlotte Mølgaard fra Naturstyrelsen orienterede om status for Naturstyrelsens arbejde med udlægning af skov til biodiversitetsformål på statens arealer på baggrund af det udsendte notat. Naturstyrelsen oplyste, at der i Naturpakken er fastsat, at 13.300 ha skov skal udlægges til biodiversitetsformål på Naturstyrelsens arealer – fordelt på 6.700 ha løvskov, 3.300 ha nåletræsplantager og 3.300 ha anden biodiversitetsskov. Udlægningen vil ske på den mest omkostningseffektive måde, på baggrund af den nyeste viden og med konsultation af relevante forskningsmiljøer. Naturstyrelsen samarbejder pt med en række forskningsinstitutioner om at bidrage med faglige leverancer. Den endelige liste og kort med udpegede skove offentliggøres inden udgangen af 2017. Charlotte anmodede skovrådet om især at drøfte hensyn til friluftsliv og økonomi i de kommende skove og gav skovrådet mulighed for at sende skriftlige kommentarer til punktet til Naturstyrelsen senest den 30. maj.

- **WWF** bemærkede, at diversitet bør vægtes højere end geografisk fordeling af skovene – da det primære formål skal være at skabe skove med højest mulig biodiversitet. WWF ser gerne at man hellere udpeger få store områder end mange små.
- **DOF** bemærkede, at det er vigtigt, at befolkningen har mulighed for at tilgå disse skove og at den geografiske fordeling derfor er af betydning. DOF spurgte, om den økonomiske model for omkostninger forbundet med udlæg og forvaltning af de fremtidige skove med biodiversitetsformål bliver offentligt tilgængelig.
- **CMEC** bemærkede, at det er vigtigt med en baseline analyse mhp. at monitorere udviklingen af biodiversitet i skovene – og at det er vigtigt at tænke størrelsen af arealerne med i udvælgelsen. Store sammenhængende områder er på sigt bedre for biodiversiteten end mange små. Omkostningseffektivitet bør vægtes højt og det bør være muligt at se hvad de forskellige tiltag koster.
- **Friluftsrådet** anbefalede, at man overvejer den geografiske fordeling af skovene når man udvælger dem – så hele Danmarks befolkning kan få adgang til dem. Ligeledes anbefalede Friluftsrådet at man, for at mindske konflikterne i de kommende skove, tager brugergrupperne med på råd. Især er inddragelsen vigtig ift. adgangsforhold på sigt – da det kan blive et problem for visse brugergrupper at anvende skovene på sigt når skovene skal ligge urørte.
- **Dansk Skovforening** bemærkede, at Naturstyrelsen har ekspertisen til at lave de økonomiske beregninger, der skal laves – og derfor er det ikke relevant at inddrage Skovrådet i denne del. Dog vil det være værdifuldt at formidle de økonomiske valg man har truffet og hvorfor man har prioriteret noget frem for noget andet.
- **KL** fremførte, at man skulle sørge for at udpege biologisk hotspots – gerne større områder - som folk var villige til at rejse til for at opleve.

- **Verdens Skove** var enige i, at der skulle tages geografiske hensyn, da det er vigtigt at folk har adgang til skovene. Verdens Skove lagde endvidere vægt på, at der udpeges store sammenhængende områder og at udvælgelsen sker på en omkostningseffektiv måde.
- **DCE** bemærkede, at det er muligt at have friluftsliv i de urørte skove selv om de ikke vil være fremkommelige for alle brugergrupperne.
- **Formanden** konstaterede at skovrådet tog orienteringen til efterretning med de faldne bemærkninger.

5) Orienteringspunkter

Resumé: Anne-Marie Vægter Rasmussen, i Miljøstyrelsen, orienterede om status for Miljø- og Fødevarerministeriets arbejde med lovkompasset. Ekspertpanelet er ved at færdiggøre deres anbefalinger, som de forventes at aflevere til miljø- og fødevarerministeren inden sommerferien, og ministeren forventes at præsentere sine bud på baggrund af panelets anbefalinger efter sommerferien. Anne-Marie orienterede ligeledes om status for § 25 kortlægningen og oplyste at feltarbejdet på Naturstyrelsens arealer er afsluttet og den sidste kvalitetssikring er i gang. Kvalitetssikringen har taget længere tid end forventet og Miljøstyrelsen forventer at kunne offentliggøre resultaterne indenfor kort tid.

Bettina Helle Jensen, i Miljøstyrelsen, orienterede om status for tilskudsordningerne for skov. Bettina oplyste, at der til 'privat skovrejsning' er afsat 35 mio. kr. pr. år i perioden 2017-2020. Til ordningen 'Skov med Biodiversitetsformål' er der afsat 17 mio. kr. pr. år for perioden 2017-2020 og til ordningerne 'urørt skov' og 'læhegn' er der til hver ordning afsat 10 mio. kr. pr. år i perioden 2017-2020. Læhegnordningen udløber i 2019. For alle ordningerne forventes ansøgningsrunderne at løbe fra den 3. juli – 3. september 2017. Det blev oplyst, at der har været stor interesse for skovrejsningsordningen og at der i 2016 blev udbetalt 42 mio. kr. til privat skovrejsning. Til ordningen 'skov med biodiversitetsformål' har der indtil videre været en begrænset interesse.

- **Dansk Skovforening** bemærkede den korte frist og den begrænsede tid til ansøgningsrunderne for tilskudsordningerne.
- **Formanden** konstaterede, at skovrådet tog orienteringerne til efterretning med de faldne bemærkninger.

6) Ændringer i stormfaldsordningen

Resumé: Anders Larsen, Miljøstyrelsen, og særlig sagkyndig vedrørende stormfald i Stormrådet, præsenterede kort stormfaldsordningens historie og væsentligste

anbefalinger fra udvalget (udvalget til evaluering af storflods-, oversvømmelses- og stormfaldsordningerne) til stormfaldsordningen (som også fremgår af bilag udsendt inden mødet). Skovrådet er, på et tidligere møde i 2015, blevet orienteret om det igangsatte arbejde med stormfaldsordningen. Anders præciserede, at det er Erhvervsministeriet, der er myndighed for ordningen, og Miljøstyrelsen, der administrerer ordningen på vegne af Stormrådet og at denne ansvarsdeling forventes at fortsætte. Det blev oplyst, at det lovforberedende arbejde er i gang og at statsstøttegodkendelsen er i proces. Ligeledes er ændringer til Landdistriktsprogrammet i proces og det forventes, at en ny lov vil træde i kraft pr. 1. januar 2018. Specialkonsulent i Stormrådets sekretariat Poul Jensen oplyste, at der allerede har været politiske drøftelser i lyset af udvalgets rapport, men at Skovrådets medlemmer har mulighed for at komme med bemærkninger til ordningen i forbindelse med høringen af blandt andet relevante bekendtgørelser, der forventes at komme i høring efter sommerferien.

- **Dansk Skovforening** takkede for oplægget og oplyste, at de har gjort opmærksom på deres medlemmers holdning til udvalgets anbefalinger i form af et brev til Erhvervsminister Brian Mikkelsen og en leder i skoven (begge blev udleveret på mødet som bilag).
- **De Danske Skovdyrker foreninger** gav udtryk for, at der er meget godt i de foreslåede ændringer, dog blev der fremhævet udfordringer omkring begrebet "landsdel", ændringen af arealgrænsen for fladefald og kravene til artsvalget ved grundtilskud og tillæg. De Danske Skovdyrker foreningers konkrete forslag til ændringer er formidlet videre til Stormrådets sekretariat.
- **CMEC, DCE og de grønne organisationer** ytrede undren over flere dele i ændringsforslaget. Herunder bl.a. krav om høje plantetal, og især fjernelse af tilskud til naturlig tilgroning, mv.
- **Formanden** takkede for oplægget og bemærkede, at det ikke forventes, at Skovrådet vil spille ind samlet, men opfordrede medlemmerne til at gøre deres bemærkninger gældende i høringsperioden.

7) Brev fra Skovrådet til ministeren

Resumé: Rådet havde ingen bemærkninger, og det vil blive sendt til ministeren snarest muligt.

8) Evt.

- Svend J. Christensen fra **De Danske Skovdyrkerforeninger** oplyste, at han går på pension og at dette møde var hans sidste i Skovrådet. Svend takkede for mange gode drøftelser i rådet og ønskede rådet fortsat god arbejdslyst.
- **Formanden** takkede Svend J. Christensen for sin lange indsats i Skovrådet og takkede rådet for et rigtigt godt møde med spændende drøftelser. Formanden oplyste, at sekretariatet vender tilbage med en dato for det næste skovrådsmøde, når ministeren har tilkendegivet, hvornår han vil kunne mødes med rådet.
- **Formanden** kan oplyse, at ministeren den 11. juni 2017 har svaret på brevet fra Skovrådet, og oplyst at han gerne deltager i en skovtur med Skovrådet i løbet af foråret 2018. Næste Skovrådsmøde er fastsat til den 5. oktober 2017 hos Miljøstyrelsen i København.